

C.1.18

CSAGA
CMRC

DV - 08

AM NGHIÊN CỨU VÀ ỨNG DỤNG KHOA HỌC VỀ GIỚI
- GIA ĐÌNH - PHỤ NỮ VÀ VỊ THÀNH NIÊN

HƯỚNG DẪN

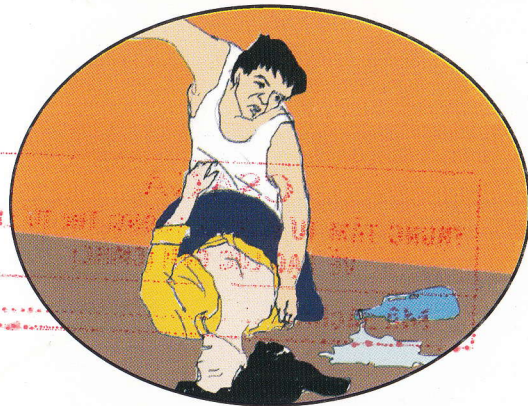
CHO CÁN BỘ Y TẾ
LÀM VIỆC VỚI NẠN NHÂN
CỦA BẠO HÀNH GIA ĐÌNH

DỰ ÁN
"XÂY DỰNG MÔ HÌNH HỢP TÁC TOÀN
DIỆN BẢO VỆ QUYỀN CHO PHỤ NỮ LÀ
NẠN NHÂN CỦA BẠO HÀNH GIA ĐÌNH"
(TẠI YÊN BÌNH - YÊN BÁI)
(04/2006 - 03/2007)

CSAGA
TRUNG TÂM TƯ VẤN VÀ THÔNG TIN TƯ LIỆU
VỀ BẢO LỰC GIỚI (CMRC)
Mã sách: *Nguyễn Hằng*

ĐƠN VỊ TÀI TRỢ:
ĐẠI SỨ QUÁN MỸ

Trong khuôn khổ dự án "Xây dựng mô hình hợp tác toàn diện bảo vệ quyền cho phụ nữ là nạn nhân của bạo hành gia đình" tại huyện Yên Bình, tỉnh Yên Bái, dựa trên tình hình thực tiễn địa phương cùng kinh nghiệm hoạt động nhiều năm về công tác chống bạo hành, CSAGA đã biên soạn tài liệu "Hướng dẫn cán bộ y tế làm việc với nạn nhân của bạo hành gia đình". Mục đích của tài liệu nhằm giúp cán bộ y tế có được những kiến thức và kỹ năng cơ bản, tạo nên một dịch vụ chăm sóc đồng bộ về thể chất và tinh thần cho người bệnh là nạn nhân của bạo hành gia đình, hạn chế phần nào những tổn thương do bạo hành gia đình gây ra.

Tài liệu được xây dựng trên cơ sở tham khảo các tài liệu: "Cải thiện chăm sóc đối với nạn nhân của bạo hành trong gia đình - Sổ tay dành cho cán bộ y tế" (Improving the Health Care Response to Domestic Violence: A Resource Manual for Health Care Providers) của Quỹ phòng chống bạo lực gia đình (The Family Violence Prevention Fund, San Francisco, USA); "Một cách tiếp cận thực tiễn về bạo lực giới - Chương trình hướng dẫn cho cán bộ y tế và các "nhà quản lý" (A Practical Approach to Gender - Based Violence: Programme Guide For health care providers and managers) của Quỹ dân số Liên hợp quốc UNFPA; "Tập huấn cho cán bộ y tế chủ chốt về bạo lực trên cơ sở giới" - Hà Nội, 2002 - Lucinda Willshire (Training of Key Health providers in Gender - Based Violence, Ha Noi, Sept, 2002 - Lucinda Willshire)...

Để tiện cho việc sử dụng tài liệu được bố cục như sau:

<u>I.</u>	<u>GỚI THIỆU CHUNG</u>	4
<u>II.</u>	<u>ĐỊNH NGHĨA VỀ BAO LỰC TRONG GIA ĐÌNH</u>	6
<u>III.</u>	<u>ĐÁNH GIÁ VÀ NHÂN DIỆN NẠN NHÂN CỦA BAO LỰC GIA ĐÌNH.</u>	8
<u>IV.</u>	<u>HỎI VỀ BAO HÀNH.</u>	11
<u>V.</u>	<u>ĐÁP ỨNG ĐỐI VỚI KHÁCH HÀNG LÀ NẠN NHÂN CỦA BAO HÀNH GIA ĐÌNH.</u>	17
<u>VI.</u>	<u>XỬ LÝ NẾU KHÁCH HÀNG KHÔNG THỪA NHẬN BỊ BAO HÀNH.</u>	21
<u>VII.</u>	<u>SƠ ĐỒ QUY TRÌNH TIẾP NHẬN, CAN THIỆP, HỖ TRỢ KHÁCH HÀNG BỊ BAO HÀNH GIA ĐÌNH.</u>	
<u>VIII.</u>	<u>CÁC ĐỊA CHỈ HỖ TRỢ.</u>	

HƯỚNG DẪN CÁN BỘ Y TẾ LÀM VIỆC VỚI NẠN NHÂN CỦA BẠO HÀNH GIA ĐÌNH

I. GIỚI THIỆU CHUNG

Ở Việt Nam, bạo lực giới nói chung và bạo hành trong gia đình nói riêng ngày càng được nhận biết như là một vấn đề sức khỏe công cộng. Các cán bộ y tế thường là người đóng vai trò quan trọng trong việc giúp đỡ khách hàng là nạn nhân của bạo hành gia đình. Tuy nhiên, Yên Bái cũng như rất nhiều nơi khác trên cả nước, đội ngũ các cán bộ y tế hiện chưa từng được đào tạo về cách sàng lọc bệnh nhân là nạn nhân của bạo hành gia đình hoặc cách xử trí với những phụ nữ bị rơi vào tình trạng như thế. Thực tế cho thấy nạn nhân của bạo hành gia đình có thể tìm đến các cơ sở y tế nhưng họ rất ít khi tiết lộ sự thật về những tổn thương của họ. Kết quả là sự quan tâm, chăm sóc và chữa trị của các cán bộ y tế dành cho đối tượng này cũng chỉ đơn thuần như các bệnh nhân khác. Với phương châm nhằm giúp các cán bộ y tế cải thiện chiến lược chăm sóc cho bệnh nhân bị ngược đãi về thể chất, tinh thần và tình dục, tài liệu này đặt ra những mục tiêu cơ bản sau: *Thứ nhất*, cung cấp cho các cán bộ y tế những kiến thức và kỹ năng cần thiết để có thể đánh giá, xác định và chọn biện pháp hỗ trợ, can thiệp phù hợp với từng nạn nhân của bạo hành gia đình; *Thứ hai*, đảm bảo các qui trình thống nhất trong cung cấp dịch vụ chăm sóc sức khỏe cho nạn nhân tại cơ sở y tế; *Thứ ba*, góp phần giảm thiểu các tai nạn về bạo hành gia đình thông qua việc giải quyết có hiệu quả từ những lần đầu tiên khách hàng tìm đến cơ sở khám, chữa bệnh.

4

Chúng tôi hy vọng trong điều kiện hiện nay tài liệu này sẽ là một công cụ hỗ trợ tích cực cho cán bộ y tế thực hiện dịch vụ chăm sóc sức khỏe, đảm bảo quyền lợi cho các đối tượng phụ nữ bị bạo hành gia đình.

Thay mặt nhóm biên soạn:

Th.S Nguyễn Văn Anh
Giám đốc trung tâm

5

II. BẠO LỰC TRONG GIA ĐÌNH LÀ GÌ?

+ Bạo lực gia đình là thuật ngữ mô tả dạng bạo lực và lạm dụng xảy ra trong hôn nhân hay quan hệ giống như hôn nhân, gây ra hậu quả có hại đến người khác hoặc làm họ phải sống trong sợ hãi.

- Bạo lực gia đình có thể gồm sự ngược đãi về thể chất, tinh thần và tình dục (còn gọi là bạo hành trong gia đình).

- Yếu tố quan trọng trong bạo lực gia đình khiến nó khác với mọi xung đột trong cuộc sống vợ chồng là sự lạm dụng quyền lực và khuynh hướng cố gắng kiểm soát một cách có hệ thống của người này đối với người kia.

- Khi nói đến bạo lực gia đình, chúng ta thường hiểu rằng đó là những hành vi của người chồng tác động vào thân thể hay tinh thần người vợ nhằm kiểm soát, khống chế và khuất phục nạn nhân, vì đây là dạng bạo lực phổ biến nhất, xảy ra ở mọi tầng lớp xã hội.

+ Phân loại bạo lực gia đình:

- Bạo lực thể chất bao gồm: tát, đấm, đá, xô đẩy, ném các vật vào nạn nhân, sử dụng hoặc đe dọa sử dụng dao, gậy hoặc vũ khí chống lại nạn nhân, nhốt nạn nhân vào trong buồng hoặc trong nhà...

- Bạo lực tinh thần gồm: bỏ rơi trong thời gian dài, kiểm soát tiền bạc và quyết định mọi việc trong gia đình, thường xuyên đe dọa bỏ đi, kể về các quan hệ thường xuyên với các phụ nữ khác, trừng phạt con cái để làm người mẹ đau đớn, cấm đoán không cho vợ đi chơi với bạn bè, chửi bới, làm nhục vợ trước mặt người khác...

- Bạo lực tình dục bao gồm: Chửi bới, chê bai khả năng tình dục của vợ, cưỡng ép vợ quan hệ tình dục trái với ý muốn của cô ta, cố tình gây đau đớn, tổn thương cho vợ khi quan hệ tình dục, không nói cho vợ biết mình bị bệnh lây truyền qua đường tình dục, từ chối dùng bao cao su và các biện pháp tránh thai theo mong muốn của vợ...

Người cán bộ y tế cần phải có sự hiểu biết về hậu quả của bạo hành gia đình đối với sức khoẻ thể chất và tinh thần nạn nhân, trên cơ sở đó có những đáp ứng phù hợp, hiệu quả nhất trong từng hoàn cảnh để tạo nên mạng lưới dịch vụ hỗ trợ một cách tích cực cho nạn nhân bị bạo hành.